

**CESIUNEA DE CONTRACT
ÎN PROCESUL UNIFORMIZĂRII
DREPTULUI LA NIVEL
EUROPEAN**

Colecția ȘTIINȚE JURIDICE ȘI ADMINISTRATIVE

Redactor: Monica Stoian

Tehnoredactor: Ameluța Vișan

Coperta: Monica Balaban

Editură recunoscută de Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) și inclusă de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (C.N.A.T.D.C.U.) în categoria editurilor de prestigiu recunoscut.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DEACONU-DASCĂLU, DIANA

Cesiunea de contract în procesul uniformizării dreptului la nivel european / Diana-Nicoleta Deaconu-Dascălu. - București : Editura Universitară, 2015

ISBN 978-606-28-0307-0

347.451

DOI: (Digital Object Identifier): 10.5682/9786062803070

© Toate drepturile asupra acestei lucrări sunt rezervate, nicio parte din această lucrare nu poate fi copiată fără acordul Editurii Universitare

Copyright © 2015

Editura Universitară

Editor: Vasile Muscalu

B-dul. N. Bălcescu nr. 27-33, Sector 1, București

Tel.: 021 – 315.32.47 / 319.67.27

www.editurauniversitara.ro

e-mail: redactia@editurauniversitara.ro

Distribuție: tel.: 021-315.32.47 / 319.67.27 / 0744 EDITOR / 07217 CARTE

comenzi@editurauniversitara.ro

O.P. 15, C.P. 35, București

www.editurauniversitara.ro

DIANA-NICOLETA DEACONU-DASCĂLU

**CESIUNEA DE CONTRACT
ÎN PROCESUL
UNIFORMIZĂRII DREPTULUI
LA NIVEL EUROPEAN**

EDITURA UNIVERSITARĂ
București, 2015

Această lucrare a fost finanțată din contractul POSDRU/159/1.5/S/141699, proiect strategic ID141699, cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013.

This work was supported by the strategic grant POSDRU/159/1.5/S/141699, Project ID 141699, co-financed by the European Social Fund within the Sectorial Operational Program Human Resources Development 2007-2013

CUPRINS

Argumentum	9
Listă de abrevieri	13
CAPITOLUL 1. CESIUNEA DE CONTRACT - INSTRUMENT DE DINAMISM OBLIGAȚIONAL	15
Secțiunea 1. Cesiunea de contract - un nou fenomen juridic în categoria mijloacelor de transmitere a obligațiilor	15
1.1. Aspecte introductive privind dinamica obligațiilor.....	15
1.2. Cesiunea de contract - un mijloc nou de transmitere a obligațiilor	18
Secțiunea 2. Asemănări și deosebiri între cesiunea de contract și celelalte mijloace de transmitere și transformare a obligațiilor.....	20
2.1. Considerații introductive.....	20
2.2. Cesiunea de creanță.....	21
2.3. Subrogația în drepturile creditorului prin plata creanței	24
2.4. Preluarea datoriei.....	29
2.5. Novația	35
Secțiunea 3. Analiza generală a trinomului cesiune de creanță - cesiune de datorie-cesiune de contract.....	38
3.1. Cesiunea de creanță.....	39
3.1.1. Sediul legal.....	39
3.1.2. Definiția cesiunii de creanță.....	39
3.1.3. Domeniul de aplicare a cesiunii de creanță	39
3.1.4. Condițiile de validitate a cesiunii	41
3.1.5. Efectele cesiunii de creanță.....	43
3.1.6. Cesiunea de contract în proiectele de codificare europene.....	48
3.1.6.1. Proiectul de Cod european al contractelor.....	48

3.1.6.2. Proiectul principiilor dreptului european al contractului	52
3.1.6.3. Principiile UNIDROIT	54
3.2. Preluarea datoriei – un nou mijloc de transmitere a obligațiilor.	56
3.2.1. Aspecte preliminare	56
3.2.2. Noțiunea, natura juridică și sediul materiei în cazul preluării de datorie	59
3.2.3. Domeniul de aplicare a preluării datoriei	62
3.2.4. Modalitățile preluării datoriei	64
3.2.5. Efectele preluării datoriei.....	69
3.2.5.1. Efectele cesiunii datoriei.....	70
3.2.5.2. Efectele preluării datoriei în ipoteza contractului încheiat între creditor și noul debitor	76
3.2.6. Ineficacitatea preluării datoriei	78
3.2.7. Reglementarea transmiterii laturii pasive a raportului obligațional în viziunea proiectelor de unificare a legislației la nivel european	79
3.2.7.1. Proiectul de Cod european al contractelor.....	81
3.2.7.2. Proiectul principiilor dreptului european al contractului	86
3.2.7.3. Principiile Unidroit	89
Secțiunea 4. Premise istorice ale cesiunii de contract	94
4.1. Despre transmiterea obligațiilor în dreptul roman.....	94
4.2. Despre cesiune din Evul Mediu în prezent.....	98
CAPITOLUL 2. CESIUNEA DE CONTRACT- EXPRESIE A LIBERTĂȚII CONTRACTUALE ÎN DREPTUL COMPARAT.....	101
Secțiunea 1. Aspecte introductive.....	101
Secțiunea 2. Cesiunea de contract în diverse legislații aparținând sistemului juridic continental.....	102
2.1. Codul civil italian	102
2.2. Dreptul francez.....	107
2.3. Legislația din Quebec.....	109
2.4. Dreptul spaniol	110
2.5. Dreptul portughez.....	113
2.6. Cesiunea de contract în legislația arabă	115
Secțiunea 3. Cesiunea de contract în sistemul common law	117

CAPITOLUL 3. CESIUNEA DE CONTRACT ÎN PROIECTELE DE UNIFICARE A DREPTULUI LA NIVEL EUROPEAN.....	124
Secțiunea 1. Aspecte evolutive privind demersul adoptării unui Cod civil european	124
Secțiunea 2. Principiile UNIDROIT redactate sub egida Institutului Internațional pentru Unificarea Dreptului Privat	136
Secțiunea 3. Proiectul principiilor dreptului european al contractului	142
Secțiunea 4. Proiectul de Cod european al contractelor	143
CAPITOLUL 4. CESIUNEA DE CONTRACT ÎN VIZIUNEA LEGIUITORULUI NAȚIONAL.....	157
Secțiunea 1. Instituția contractului între prejudecata subiectivistă și modernismul obiectivist.....	157
Secțiunea 2. Provocări juridice în materia cesiunii de contract.....	166
2.1. Aspecte introductive privind principiul forței obligatorii a contractului în reglementarea noului Cod Civil român	166
2.2. Principiul forței obligatorii a contractului în materia cesiunii de contract	168
Secțiunea 3. Sediul legal al cesiunii de contract.....	175
Secțiunea 4. Definierea cesiunii de contract	176
Secțiunea 5. Analiza principalelor teorii privind natura juridică a cesiunii de contract	179
Secțiunea 6. Tipurile cesiunii de contract.....	183
Secțiunea 7. Condițiile de validitate și eficacitate ale cesiunii de contract	189
7.1. Prezentarea generală a condițiilor cesiunii de contract	189
7.2. Domeniul de aplicabilitate al cesiunii de contract	191
7.2.1. Considerații preliminare privind domeniul de acțiune al cesiunii de contract	191
7.2.2. Domeniul de aplicabilitate a cesiunii contractului.....	192
7.3. Ipotezele consimțământului părții cedate în cadrul cesiunii de contract	198

7.3.1. Considerații preliminare privind consimțământul cedatului în cadrul cesiunii convenționale de contract	198
7.3.2. Rolul informării părții cedate în procesul cesiunii de contract	202
7.3.3. Refuzul părții cedate de a consimți la substituirea cedentului în cadrul cesiunii de contract.....	208
7.4. Forma cesiunii	218
Secțiunea 8. Efectele cesiunii de contract	219
8.1. Considerații preliminare.....	219
8.2. Raporturile juridice dintre cedent și partea cedată.....	221
8.3. Raporturile juridice dintre cedat și cesionar.....	227
8.4. Raporturile juridice dintre cedent și cesionar.....	229
CAPITOLUL 5. APLICAȚII ALE CESIUNII DE CONTRACT ÎN DIVERSE TIPURI DE CONTRACTE	234
Secțiunea 1. Cesiunea contractului de închiriere.....	234
1.1. Premise în analiza cesiunii contractului de închiriere.....	234
1.2. Reguli specifice în materia cesiunii convenționale a contractului de închiriere.....	235
1.3. Cesiunea legală a contractului de închiriere.....	241
Secțiunea 2. Cesiunea contractului de leasing.....	245
2.1. Noțiuni introductive privind contractul de leasing.....	246
2.2. Cesiunea contractului de leasing în practica juridică anterior noului Cod civil.....	247
2.3. Cesiunea contractului de leasing după intrarea în vigoare a Codului civil.....	250
2.3.1. Condițiile privind cesiunea contractului de leasing.....	250
2.3.2. Efectele cesiunii leasingului	252
Secțiunea 3. Cesiunea contractului de concesiune	253
3.1. Contractele administrative - obiect al cesiunii de contract	253
3.2. Cesiunea contractului de concesiune.....	255
Secțiunea 4. Cesiunea contractului de franciză	262
Secțiunea 5. Cesiunea contractului individual de muncă.....	268
5.1. Transferul întreprinderii - caz de cesiune legală de contract	268
5.2. Detașarea - ipoteză a cesiunii legale de contract.....	274
Bibliografie	280

ARGUMENTUM

Deși cesiunea de contract a fost multă vreme o figură juridică controversată în privința recunoașterii legislative, doctrina și practica juridică a fost de foarte multe ori martoră a posibilității de a ceda un contract. Știința juridică, recunoscând realitatea economică și socială care vedea în cesiune, nu în ultimul rând, un instrument de circulație a valorilor esențiale, a fost forțată înspre maturizare ajungând să admită ca un raport obligațional să fie privit ca un bun cesibil, deci să poată fi cedat ca orice alt bun corporal.

Legiuitorul național, după modelul codurilor civile folosite ca inspirație și sub impactul proiectelor de uniformizare a dreptului european, a acceptat reglementarea legislativă a unei figuri juridice distincte, noi în dreptul român, respectiv cesiunea de contract, oferind astfel un temei juridic corespunzător pentru operațiuni care se efectuau deja în practică (ex: preluările de leasing), dar în cazul cărora se apela la alte figuri juridice (spre exemplu cesiunea de creanță, novația prin schimbare de debitor) care nu satisfăceau însă pe deplin nevoile cocontractanților. Astfel, Codul civil din 2009 nu se mai ferește de această nouă modalitate de transmitere a obligațiilor, care câștiga deja teren în realitatea civilă, dar mai ales în cea comercială, și îmbrățișează expres în art. 1315-1320 instituția cesiunii contractului. Intrarea în vigoare a acestuia în octombrie 2011 marchează momentul în care atât legislația, cât și jurisprudența și doctrina ajung să recunoască, fără fățarnicie, vitalitatea cesiunii, fie ea de creanță, datorie sau de contract.

Așa cum s-a precizat în doctrină¹, cesiunea de contract (denumită de o parte a doctrinei, precum și de anumite legislații străine, și „cesiune de poziție contractuală”) presupune intervenția a trei părți: cedentul (partea care își cedează poziția contractuală), cesionarul (terțul care, ca efect al acordului încheiat cu cedentul, preia locul acestuia în raportul juridic contractual) și cedatul (partea contractuală inițială, față de care se vor produce, de asemenea, efectele cesiunii de contract).

¹ A. I. Danilă, *Cesiunea de contract*, Editura Hamangiu, București, 2010.

Explicația unei asemenea operațiuni constă în faptul că, în momentul în care părțile nu doresc stingerea contractului dintre ele, ci supraviețuirea acestuia și apare un terț dornic de a lua locul părții care părăsește contractul, se poate apela la operațiunea cesiunii de contract pentru o continuare a raporturilor contractuale cu noul venit.

De ce se apelează la intervenția acestei instituții și nu la o novație prin schimbare de creditor sau debitor, instituție mult mai veche și acceptată unanim de doctrina juridică? Răspunsul este unul cât se poate de simplu dacă ne gândim la efectul unei astfel de instituții. Novația este cunoscută ca fiind o modalitate de stingere a obligației vechi urmată de înlocuirea acesteia cu una nouă, care cuprinde obligatoriu un *aliquid novi*, un element nou. Dacă s-ar apela la novație pentru ca una din părțile unui raport contractual să fie înlocuită de un terț, consecințele ar fi dezastruoase, având în vedere efectul principal al acestei instituții, respectiv stingerea obligației vechi cu toate accesoriile și garanțiile sale.

Se pune totuși întrebarea legitimă: se poate ceda un acord de voințe între două părți unui terț care să o înlocuiască pe una din ele? Considerăm că este o întrebare pertinentă atâta timp cât, într-adevăr, contractul este definit clasic ca fiind un acord de voințe.

Conform dispozițiilor art. 1315 din noul Cod civil ”o parte poate să își substituie un terț în raporturile născute dintr-un contract numai dacă prestațiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta.”

La această întrebare, răspunsul dat în doctrină² a fost unul nuanțat - nu s-a transmis acordul de voințe întrucât acordul de voințe trebuie reiterat, ci s-a transmis numai *poziția contractuală a cedentului*. Denumirea la care s-a oprit doctrina franceză, aceea de „poziție contractuală” permite analizarea situațiilor în care, spre deosebire de o cesiune de creanță, o cesiune de datorie, o novație ori o delegație tradițională, se transmite către cesionar integralitatea drepturilor și obligațiilor părții care se retrage, privite în ansamblul lor, nu ca drepturi și datorii izolate, împreună cu garanțiile constituite, cu drepturile potestative recunoscute, etc.³

Tema de cercetare propusă urmărește să analizeze viziunea legiuitorului contemporan în materia cesiunii de contract în contextul în

² J. Goicovici, *Utilitarism juridic- contractul înțeles ca valoare patrimonială cesibilă, în volumul colectiv Cesiunea de contract*, Ed. Sfera Juridică, Cluj-Napoca, 2007, p. 86.

³ S. Valory, *La potestativité dans les relations contractuelles*, Presses Universitaires D Aix Marseille, 1999, p. 347.

care la nivel european se fac demersuri importante pentru unificarea dreptului privat al statelor membre ale Uniunii Europene.

Cesiunea de contract reprezintă o figură juridică absolut nouă în dreptul românesc, alături de preluarea de datorie, precedată legislativ de cesiunea de creanță, ca mijloc deja consacrat de transmitere a obligațiilor.

Domeniul extins de cercetare imprimă astfel un caracter de **interdisciplinaritate**, fiind tratate nu numai aspecte ce se regăsesc în dreptul civil, dreptul comparat, dar și dreptul comunitar.

Printre **elementele de noutate și originalitate** pe care ne propunem să le aducem prin tema cercetată se numără:

- oferirea unei imagini cadru privind trinomialul cesiune de contract-cesiune de creanță-cesiune de datorie;
- analiza separată, sistematizată și coerentă a acestora în funcție de sursele de reglementare interne și europene;
- urmărirea evoluției acestora și a viziunii legiuitorului, respectiv surprinderea relației continuitate-noutate în materia mijloacelor de transmitere a obligațiilor;
- impactul elementului economic asupra naturii contractului - crearea teoriei contractului ca bun economic -, și consecințele acestuia asupra circuitului civil și a raporturilor juridice dintre titularii drepturilor de creanță,
- analiza evolutivă și comparativă a cesiunii de contract, a cesiunii de creanță și a cesiunii de datorie în dreptul intern și în dreptul european.

LISTĂ DE ABREVIERI

Alin.	Alineatul
Art.	Articolul
C.civ.	Codul civil
C. pen.	Codul penal
CEDO	Curtea Europeană a Drepturilor Omului
Cap.	Capitolul
Coord.	Coordonator
Dec.	Decizie
Dreptul	Revista Dreptul
ed.	Ediția
Ed.	Editura
H.G	Hotărârea Guvernului
ICCJ	Înalta Curte de Casație și Justiție
Lit.	Litera
M.Of.	Monitorul Oficial
NCC	Noul Cod civil
O.U.G	Ordonanța de Urgență a Guvernului

O.G	Ordonanța Guvernului
Op. cit.	Opera citată
P.	Pagina
Par.	Paragraf
Pct.	Punct
PDEC	Principes du droit européen du contrat (Proiectul principiilor dreptului european al contractului)
RRD	Revista Română de Drept
Urm.	Următoarele
Vol.	Volumul

CAPITOLUL 1

CESIUNEA DE CONTRACT - INSTRUMENT DE DINAMISM OBLIGAȚIONAL

Secțiunea 1. Cesiunea de contract - un nou fenomen juridic în categoria mijloacelor de transmitere a obligațiilor

1.1. Aspecte introductive privind dinamica obligațiilor

Raporturile obligaționale reprezintă, dintr-un anumit punct de vedere, însăși esența circuitului civil și deci a dreptului privat, într-o permanentă evoluție și transformare. Obligația civilă, în sens larg, este supusă deseori metamorfozei, suferind modificări în structura sa anatomică, indiferent dacă modificările se produc la nivelul subiecților, obiectului sau conținutului raportului obligațional.

Dinamica obligațiilor cuprinde atât sfera transmisibilității obligațiilor, cât și sfera transformării obligațiilor, doctrina de specialitate referindu-se la aceasta ca reprezentând „modificările care intervin în ființa obligațiilor, fără a avea ca efect stingerea lor în mod definitiv și irevocabil”⁴.

Materia dinamicii obligațiilor a cunoscut două teorii cu privire la natura obligațiilor, teorii ce își găsesc adepți și în prezent. *Prima teorie* propune o abordare subiectivistă asupra obligației privind-o ca pe „o legătură esențialmente personală între două sau mai multe persoane, inseparabilă de persoanele care și-au exprimat acordul de voință”⁵. *Cea de-a doua teorie*⁶ propune o abordare obiectivistă asupra obligației, punând accentul pe *scopul economic al contractului*, însăși cauza

⁴ L. Pop, I.F. Popa, S. Vidu, *Tratat elementar de drept civil. Obligațiile*, Editura Universul Juridic, București, 2009, p. 632

⁵ A se vedea spre exemplu J. Ghestin, M. Billiau, Gr. Loiseau, *Le régime de créances et des dettes*, L.G.D.J., Paris, 2005, p. 293 și urm.

⁶ Printre adepții acesteia se numără și Ch. Larroumet, *Droit civil. T. 4, Les obligations. Régime générale*, Economica Paris, 2000, p. 280

acestui, sens în care obligațiile rezultate din raportul juridic creat devin cesibile, putând fi transmise mai departe altor persoane, astfel încât să fie posibilă supraviețuirea contractului în cazul în care una din părți nu mai poate sau nu mai dorește continuarea sa. În această viziune, contractul este văzut ca un bun economic cesibil, iar părțile contractuale devin „fungibile”, interschimbabile.

Principalele efecte ale celor două teorii trasează însăși sfera de existență a dinamicii obligațiilor. Astfel, în timp ce principiile primei teorii nu permit transmiterea obligațiilor de la o persoană la alta, întrucât nu recunosc cesibilitatea unei legături personale, cea de-a doua teorie promovează libera transmisiune a obligațiilor în scopul prelungirii contractului prin supraviețuirea cauzei acestuia în persoana unui nou cocontractant.

Analizând legislația națională, sub aspectul dinamicii obligațiilor, am observat că vechiul Cod civil a încercat să îmbine teoria subiectivistă cu cea obiectivistă, consacrand expres instituția cesiunii de creanță, novația, subrogația, delegația, dar neadmițând cesiunea de contract și cesiunea de datorie.

Spiritul inovativ al legiuitorului contemporan, presat de realitatea economică și socială actuală și pornind de la modelul legislației altor state, a condus la consacrarea teoriei obiectiviste în ceea ce privește dinamica obligațiilor, prin legiferarea cesiunii de contract și preluării de datorie, ca instituții autonome.

Așadar, în prezent tehnicile de transmitere și transformare a obligațiilor cuprind:

a. *cesiunea de creanță*, (art. 1566-1592 noul Cod Civil) și *subrogația în drepturile creditorului prin plata creanței* (art. 1593-1598 noul Cod Civil)- ce privesc în mod direct transmiterea creanței; la acestea se adaugă și novația prin schimbare de creditor, ca mijloc de transformare a creanței;

b. *preluarea datoriei* (art. 1599-1608 Cod civil), novația prin schimbare de debitor (art. 1609-1614 Cod civil)- ce privesc, în ultimă instanță, transmiterea datoriei;

c. *cesiunea de contract* - ce capătă o existență autonomă, deși presupune atât o cesiune de creanță, cât și o cesiune de datorie.

Pentru a putea surprinde mecanismul funcționării cesiunii de contract, am considerat necesar să facem o analiză generală a trinomului cesiune de creanță-cesiune de datorie-cesiune de contract, figuri juridice aflate într-o strânsă relaționare, ce constituie instrumente ale

dinamismului obligațional. Toate cele trei figuri juridice reprezintă operațiuni triunghiulare, întrucât personifică o „convenție care privește trei interesați și are ca efect antrenarea creării unei legături de drept doar între doi dintre aceștia”⁷.

Cele trei modalități de transmitere a obligațiilor amintite presupun un raport juridic, inițial bilateral, peste care se suprapune un alt raport juridic, urmarea imediată fiind crearea de efecte juridice pentru toate părțile implicate: cedent, cesionar, cedat. Întrucât nici una dintre cele trei figuri ale trinomialului disputat nu are ca efect stingerea raportului inițial pentru a se crea un alt raport juridic între cesionar și cedat, am apreciat că ne aflăm în prezența unor operațiuni translativ de drepturi, iar nu constitutive de drepturi.

În ceea ce privește evoluția recunoașterii fiecăreia dintre cele trei figuri juridice, menționăm că cesiunea de creanță deține pionieratul, adică este prima recunoscută, mai întâi doctrinar și apoi legislativ, fiind consacrată de vechiul Cod civil și preluată ulterior și de noua codificare. Întârzierea consacrării legislative a celorlalte două operațiuni triunghiulare s-a datorat parcursului sinuos al acceptării ideii de a se transmite o datorie, riscând astfel să fie afectată situația creditorului, prin punerea în pericol a îndeplinirii creanței. Noul Cod civil, urmând linia trasată deja de legislația europeană și în concordanță cu proiectele de codificare europeană în materia obligațiilor, a admis posibilitatea transferării laturii pasive obligaționale, consacrand atât preluarea datoriei (cesiunea datoriei), cât și preluarea integrală a laturii active și pasive intitulată cesiune de contract.

Preluarea datoriei, instituție aparent în oglindă a cesiunii de creanță, este reglementată de art. 1599 Cod civil și presupune transmiterea de către debitor a obligației de a plăti o sumă de bani ori de a executa o altă prestație către o altă persoană și se poate realiza prin două forme alternative: (a) fie printr-un contract încheiat între debitorul inițial și noul debitor, (b) fie printr-un contract încheiat între creditor și noul debitor, prin care acesta din urmă își asumă obligația debitorului inițial. Principalul efect al preluării de datorie, respectiv schimbarea debitorului din raportul inițial, se realizează și sub incidența vechiului Cod civil, însă într-o manieră diferită, prin apelarea la novația prin schimbarea debitorului, dar cu același inconvenient pe care îl presupune orice tip de novație, respectiv stingerea obligației vechi și înlocuirea cu o nouă

⁷ C. Larroumet, *Les opérations juridiques à trios personnes en droit privé*, thèse Bordeaux, 1968, nr. 3, p. 5

obligație, soldându-se deci cu dispariția garanțiilor și accesoriilor creanței inițiale stinse.

Unul din elementele inovative și de diferențiere aduse de instituția preluării datoriei față de formele anterioare prin care se putea realiza înlocuirea unui debitor cu un altul – delegația, novația prin schimbare de debitor – îl constituie păstrarea cvasitotală a garanțiilor creanței inițiale, cu excepția garanțiilor ce nu pot fi separate de persoana debitorului și a celor instituite de terți. Aceste garanții menționate în textul legal într-o formulă generală nu sunt explicate de legiuitor și nici enumerate cu titlu de exemplu, lăsând activitatea recunoașterii lor în sarcina doctrinarilor și practicienilor.

În cazul desființării contractului de preluare, obligația debitorului inițial, potrivit art. 1604 Cod civil, renaște cu toate accesoriile sale, sub rezerva drepturilor dobândite de terții de bună-credință, creditorul având dreptul, de asemenea, să ceară daune-interese celui ce a preluat datoria, dacă acesta nu dovedește lipsa vinovăției sale în desființarea contractului și inexistența unor prejudicii suferite de creditor.

Cesiunea de contract, recunoscută legislativ de Codul civil actual, capătă o existență autonomă față de cesiunea de creanță și de preluarea de datorie, chiar dacă, prin mecanismul pe care îl propune, ea înglobează atât o cesiune de creanță, cât și o preluare de datorie (în cazul contractelor sinalagmatice fiind vorba de o dublă cesiune de creanță și o dublă preluare de datorie). Ea va cuprinde, în plus față de cesiunea creanței și preluarea datoriei, și orice alte drepturi și obligații asumate prin contractul inițial care se cedează o dată cu contractul, cum ar fi, spre exemplu, orice drepturi potestative și accesorii ale creanței transmise.

1.2. Cesiunea de contract - un mijloc nou de transmitere a obligațiilor

Cesiunea de contract a fost definită ca fiind o cesiune globală a poziției contractuale pe care o parte o are în contract, în manieră independentă de cesiunea individuală a conținutului contractului-drepturi și obligații⁸. Alte definiții oferite în doctrină vorbesc despre substituirea unei părți cu un terț în cadrul raportului obligațional⁹.

⁸ E. Jeuland, *Cession de contrat*, în Rep. de dr. civil, Dalloz, juin 2010, nr. 11.

⁹ Printre acești autori se numără: J. Flour, J. L. Aubert, E. Savaux, T.3., *Le rapport d'obligation*, p. 246, nr. 396; P. Vasilescu, *Cesiunea de contract - între nominalism și realism juridic*, în volumul „Cesiunea de contract- repere pentru o teorie generală a formării progresive a contractelor”, Editura Sfera Juridică, București, 2007, p. 44-46.

Cesiunea de contract cunoaște „adopția” legală în același timp cu preluarea datoriei, prin Codul civil adoptat în 2009 și intrat în vigoare în 2011. Anterior adoptării acestuia, subiectul a cunoscut dezbatere aprinsă în doctrina de specialitate, cu precădere în cea franceză. Principalele dispute s-au purtat în jurul posibilității și utilității de a admite o cesiune convențională de contract de sine stătătoare.

Adversarii cesiunii de contract au răspuns negativ la dezbaterile posibilității și utilității recunoașterii acestei figuri juridice. Argumentele aduse în sprijinul răspunsului negativ au avut în vedere: a. *caracterul incesibil al contractului* - văzut ca o legătură personală, iar nu ca un bun¹⁰; b. *încălcarea principiului forței obligatorii a contractului*-conform căruia efectele se produc numai față de persoanele care au participat la încheierea contractului¹¹; c. *consimțământul cedatului la care se adaugă consimțământul cesionarului va conduce în mod necesar la formarea unui nou contract*¹². O astfel de operațiune ar fi și *inutilă*¹³ întrucât efectele sale pot fi „câștigate” și apelând la alte figuri juridice¹³ (prin cesiunea de creanță și prin subrogația personală se poate realiza transmiterea creanței, iar prin stipulația pentru altul și prin novatie cu schimbarea debitorului se poate realiza transmiterea datoriei) sau prin încheierea unui nou contract cu părțile interesate.

Adepții recunoașterii cesiunii de contract ca figură juridică autonomă au demontat argumentele aduse de sceptici demonstrând utilitatea recunoașterii acestei instituții motivând că este singurul instrument juridic care permite înlocuirea uneia din părțile contractului cu un terț, fără a afecta substanța contractului. Ca urmare a acestui mecanism, poziția contractuală se va transmite intactă, menținându-se și durata contractului, precum și legea aplicabilă contractului, astfel încât excepțiile inerente formării contractului cedat rămân opozabile între cedat și cesionar. În ceea ce privește posibilitatea recunoașterii cesiunii convenționale de contract, ea își găsește fundamentul în principiul libertății de voință, nefiind interzisă de nici un principiu de drept, dar fiind impusă de necesitățile practice ale circuitului civil¹⁴.

¹⁰ A. Sériaux, *Droit des obligations*, 2e éd., PUF, 1998, n° 176.

¹¹ J. Ghestin, C. Jamin et M. Billiau, *Traité de droit civil, Les effets du contrat*, 1re éd., 1992, n° 1047 et s.; 2e éd., 1994, n° 691 et s.

¹² *Idem*.

¹³ M. Billiau, *Cession du contrat ou delegation de contrat*, în JCP 1994, I, 3758. M. Billiau, *Delegation*, în Rep. de dr. civ. Dalloz, sept. 2004.

¹⁴ C. Lachièze, *L'autonomie de la cession conventionnelle de contrat*, Recueil Dalloz 2000, p. 184.

Recunoașterea acestei figuri juridice înseamnă schimbarea opticii privind raportul obligațional care, departe de a fi considerat numai „o legătură esențialmente personală”, este considerat patrimonializat și prin urmare transmisibil¹⁵.

Dezbaterile privind acceptarea cesiunii convenționale de contract ca figură juridică autonomă sunt depășite în dreptul intern, fiind sistate de legiuitorul național prin adoptarea noului Cod civil. Ele continuă însă în sistemele juridice ale altor state europene, cum ar fi Franța, unde această instituție nu este încă legiferată.

Tendința la nivel european este însă de a uniformiza dreptul statelor membre și de a crea un Cod unic european aplicabil pe tot teritoriul Uniunii Europene. Analizând proiectele europene de codificare observăm preferința spre o recunoaștere legislativă a cesiunii de contract ca și mijloc de transmitere a obligațiilor. Aceste proiecte vor fi analizate însă în secțiunea corespunzătoare lor.

Secțiunea 2. Asemănări și deosebiri între cesiunea de contract și celelalte mijloace de transmitere și transformare a obligațiilor

2.1. Considerații introductive

Sediul legal al mijloacelor de transmitere și transformare a obligațiilor este dat de Titlul al VI-lea din Cartea a V-a care poartă denumirea marginală „Transmisiunea și transformarea obligațiilor” și este împărțit în 4 capitole dedicate cesiunii de creanță, subrogației, preluării datoriei și novației, acestea fiind în prezent mijloacele de transmitere și transformare a obligațiilor. Așadar, Codul civil din 2011 a renunțat la delegație, însă a reglementat, pentru prima dată în dreptul nostru, preluarea datoriei. Alături de aceste mijloace juridice, am apreciat că s-ar adăuga spațiului dinamicii obligațiilor și cesiunea de contract, o altă figură juridică nouă în dreptul român. Apelând la metoda comparației, vom urmări să surprindem asemănările și deosebirile ce există între cesiunea de contract și celelalte mijloace de transmitere și transformare a obligațiilor, pentru a oferi o imagine de ansamblu asupra dinamicii obligaționale, așa cum apare reglementată în prezent în Codul civil român.

¹⁵ J. Goicovici, *Utilitarism juridic- contractul înțeles ca valoare patrimonială cesibilă*, în vol. „Cesiunea de contract- repere pentru o teorie generală a formării progresive a contractelor”, Editura Sfera Juridică, București, 2007, p. 73 și urm.